

Komentari Hrvatskog Telekoma d.d.

na prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme

I) Općenito

U prijedlogu Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (u daljnjem tekstu: prijedlog Pravilnika) HAKOM, osim obveza koje su već određene važećim Pravilnikom, nameće još veće obveze infrastrukturnim operatorima. Dosadašnja primjena Pravilnika ukazala je na potrebu mijenjanja nekih odredaba koje predstavljaju velika ograničenja u korištenju postojeće EKI, ali i u poticanju gradnje nove EKI, pa stoga posebno ukazujemo na sljedeće:

1) Važećim Pravilnikom određena je obveza infrastrukturnih operatora da **moraju** operatorima korisnicima omogućiti zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (u daljnjem tekstu: EKI) u svim slučajevima kada postoji razina slobodnog prostora određena odredbama Pravilnika, bez obzira što takva obveza ne proizlazi iz odredaba ZEK-a.

Iz odredaba ZEK-a o zajedničkom korištenju EKI (čl. 30.) ne proizlazi ovlaštenje HAKOM-a da u pogledu sve EKI može odrediti obvezu zajedničkog korištenja, nego se to ovlaštenje odnosi samo na one slučajeve kada je operator korisnik onemogućen u pristupu EKI zbog zahtjeva zaštite ljudskog zdravlja, očuvanja okoliša, zaštite prostora, zaštite i očuvanja kulturnih dobara ili nacionalne sigurnosti. Dakle, radi se o razlozima koji ne leže na strani infrastrukturnog operatora nego na strani države, odnosno lokalnih zajednica (JLS/JPRS) koje svojim prostornim planovima ograničavaju daljnju gradnju navedene infrastrukture i povezane opreme na određenim područjima. U tim slučajevima koji su pobrojani u čl. 30. st. 3. ZEK, a kada nema mogućnosti da operator korisnik izgradi vlastitu infrastrukturu, HAKOM bi mogao intervenirati svojom odlukom i to samo u slučaju da postoji slobodan prostor u EKI, a infrastrukturni operator ne želi sklopiti ugovor pa bi se to moglo sukladno načelima općih propisa o obveznim odnosima smatrati šikaniranjem operatora korisnika. Iz navedene zakonske odredbe jasno se vide zakonske granice u kojima se može kretati HAKOM prilikom reguliranja zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, pa ih HAKOM ne može proširivati podzakonskim aktom.

Sukladno čl. 30. st. 1. ZEK-a HAKOM može samo **poticati** zajedničko korištenje EKI, ali ne i nalagati obvezu infrastrukturnom operatoru da, izvan slučajeva navedenih u čl. 30. st. 3. ZEK-a, stvori uvjete operatorima korisnicima za zajedničko korištenje EKI nalažući infrastrukturnom operatoru obveze koje su s njegovog aspekta poslovno i financijski potpuno neopravdane i neracionalne, za koje ne postoji nikakva sigurnost povrata investicije. Budući da se u takvim slučajevima radi o ograničenju vlasništva infrastrukturnog operatora, sukladno ustavnim odredbama takva ograničenja mogu biti propisana samo zakonom, a vlasnik koji je podvrgnut ograničenju vlasništva ima pravo na naknadu za takvo ograničenje svojeg vlasništva.

Osim toga, HAKOM nameće i obveze operatoru korisniku koji prvi zatraži od infrastrukturnog operatora korištenje slobodnog prostora u cijevima kabelaške kanalizacije, da mora o svome trošku (do refundiranja uloženi sredstava od strane infrastrukturnog operatora) postaviti one kombinacije cijevi malog promjera i mikrocijevi koje omogućavaju *«djelotvorno korištenje slobodnog prostora u izgrađenoj kabelaškoj kanalizaciji»*. Time se tog operatora korisnika stavlja u neravnotežni položaju u odnosu na ostale operatore korisnike koji će nakon

postavljanja kombinacija cijevi zatražiti korištenje neke od tako postavljenih cijevi, jer će njihov trošak prilikom postavljanja kabela biti neusporedivo manji.

Nametanjem takvih obveza podzakonskim aktom infrastrukturnim operatorima i operatorima korisnicima HAKOM ograničava pravo vlasništva, a također ograničava poduzetničke i tržišne slobode. S obzirom da ta ograničenja nisu određena odredbama ZEK-a, time su ta ograničenja i u suprotnosti s odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a u suprotnosti su s i odredbama čl. 48., 49. i 50. Ustava Republike Hrvatske. Naime, ograničenja prava vlasništva mogu biti određena samo zakonom i vlasnik koji je podvrgnut takvim ograničenjima ima pravo na adekvatnu naknadu. Ta naknada se ne može izjednačiti s naknadom za pristup i zajedničko korištenje EKI koja je za infrastrukturnog operatora također regulirana odlukom HAKOM-a. Dakle, ta naknada morala bi biti posebno iskazana kao naknada za ograničenje vlasništva koje mora trpjeti infrastrukturni operator (obveza davanja slobodnog prostora u cijevima drugim operatorima; obveza trpljenja postavljanja kombinacija cijevi malog promjera i mikrocijevi propisanih Pravilnikom; obveza preuzimanja u vlasništvo postavljenih kombinacija cijevi malog promjera i mikrocijevi; obveza refundiranja troškova koje je imao operator korisnik zbog postavljanja kombinacija cijevi; obveza sređivanja postojećeg stanja u kabelskoj kanalizaciji). Takva ograničenja ne proizlaze iz odredaba ZEK-a o zajedničkom korištenju EKI, pa ih stoga, sukladno ustavnim i zakonskim odredbama, ne bi bilo moguće pobliže odrediti niti podzakonskim propisom, osim u slučajevima zaštite ljudskog zdravlja, očuvanja okoliša, zaštite prostora, zaštite i očuvanja kulturnih dobara ili nacionalne sigurnosti.

Nadalje, u Pravilniku se posebno naglašava djelotvorno korištenje slobodnog prostora u kabelskoj kanalizaciji, a da se pri tome ne vodi briga o planskom gospodarenju resursima. Pri tome mislimo na činjenicu da infrastrukturni operator ne može na nekoj trasi rezervirati prostor koji će mu, u skladu s planovima razvoja usluga, trebati u budućem razdoblju. Nemogućnost planiranja daljnjeg razvoja kabelske kanalizacije, kao jednog od infrastrukturnih elemenata mreže, neprihvatljivo je za bilo kojeg operatora elektroničkih komunikacija. Na ovaj način infrastrukturni operator kao vlasnik infrastrukture i/ili nositelj prava puta izjednačen je u korištenju EKI s operatorima korisnicima što je u potpunosti nelogično i suprotno smislu regulacije. Naime, ako operator koji ulaže u gradnju i održavanje EKI može izgubiti mogućnost korištenja te infrastrukture u budućnosti i to za svoje neophodne potrebe, pitanje je zašto bi snosio taj trošak kada mu je daleko isplativije čekati da netko drugi izgradi kabelsku kanalizaciju (cijevi velikog promjera) sa svim kombinacijama cijevi malog promjera (uključujući i mikrocijevi), a on zatim po vrlo niskim cijenama (koje je odredio regulator svojom odlukom) postavi svoj kabel i koristi tu infrastrukturu dok god ima za to potrebu. Dodatno, infrastrukturni operator snosi troškove naknada prema vlasnicima zemljišta.

Slijedom navedenog, operatori nisu rješenjima koja daje Pravilnik stimulirani graditi vlastitu infrastrukturu jer su troškovi gradnje i održavanja infrastrukture ogromni u odnosu na troškove koje imaju ako koriste slobodni prostor u tuđoj infrastrukturi. Iz Pravilnika proizlazi kao da je cilj infrastrukturnog operatora ulagati u infrastrukturu radi njezinog davanja u najam/zakup drugim operatorima. Jasno je da ako bi to bio cilj, nova infrastruktura se ne bi gradila i u nju se ne bi ulagalo, jer se uložena financijska sredstva ne mogu vratiti iznajmljivanjem/davanjem u zakup niti u vrlo dugom vremenskom razdoblju. Smatramo da je cilj operatora, a što proizlazi iz ZEK-a i regulatornog okvira EU, gradnjom vlastite infrastrukture unaprijediti svoje elektroničke komunikacijske usluge a ne baviti se djelatnošću najma/zakupa infrastrukture.

Stoga i dalje smatramo, kao što smo naveli i u javnoj raspravi koja je bila prije donošenja Pravilnika 2008. godine, da se taj Pravilnik može odnositi samo na slučajeve određene čl. 30. st. 3. ZEK-a. Za ostale slučajeve ne vidimo u ZEK-u mjesta za nametanje infrastrukturnom operatoru obveza kako je predviđeno Pravilnikom. Dakle, svi ostali slučajevi moraju ostati isključivo u domeni ugovornog odnosa između infrastrukturnog operatora i operatora korisnika na dobrovoljnoj osnovi. U tu kategoriju potrebno je uvrstiti i situacije kada operator korisnik, nije predvidio/planirao razvoj svoje infrastrukture u određenom razdoblju, pa zbog toga nije zauzeo u planskim dokumentima određeni koridor/trasu, što rezultira nemogućnošću izgradnje vlastite infrastrukture i povezane opreme (čl. 25. st. 3. ZEK). Ne vidimo razloge da bi infrastrukturni operator, sukladno ZEK-u, morao biti u bilo kakvoj obvezi da, pod prijetnjom donošenja odluke HAKOM-a, iznajmiti/dade u zakup svoju EKI bilo kome tko nije bio ažuran u planiranju svoga razvoja.

Stoga smatramo da proširivanje ovlasti HAKOM-a na slučajeve koji nisu navedeni u ZEK-u i nametanje dodatnih obveza infrastrukturnom operatoru, znači kršenje ZEK-a, općih propisa o vlasništvu, te obveznim odnosima, a isto tako je i negativna poruka operatorima u domeni planiranja gradnje, samoj gradnji i korištenju vlastite infrastrukture, što nije u skladu s čl. 3. ZEK-a (gradnja infrastrukture kao interes RH) i 25. ZEK-a (planiranje gradnje u dokumentima prostornog uređenja), a niti s čl. 5. st. 3. t.3. ZEK-a koji određuje da HAKOM *«promiče tržišno natjecanje u obavljanju djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te elektroničke komunikacijske*

infrastrukture i povezane opreme, i to osobito na način: ...poticanjem djelotvornih ulaganja u infrastrukturu...», kao niti s Direktivama EU (poticanje operatora da grade vlastitu infrastrukturu).

Slijedom navedenog, smatramo da iz Pravilnika treba jasno proizlaziti da se odredbe Pravilnika mogu odnositi samo na situacije određene ZEK-om (čl. 30.st.3.), ali ne i šire od toga.

2) Pitanje «sređivanja postojećeg stanja kabela uvučenih bez prethodnog zaključenja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabela kanalizacione mreže», mora biti sagledano u svjetlu odredaba ZEK-a, ali i općih propisa o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i obveznim odnosima.

Jedan od osnovnih problema u korištenju kabela kanalizacione mreže je velika količina neovlašteno uvučenih kabela, što je vrlo često napravljeno na tehnički neprihvatljiv način i protivno pravilima struke. Postupak sređivanja postojećeg stanja koji je uveden Pravilnikom je dugotrajan i od vlasnika kabela kanalizacione mreže i kabelaških zdenaca zahtjeva angažiranje velikih ljudskih i materijalnih resursa da bi se utvrdilo tko je neovlašteno uvukao kabele. Potom slijedi dugotrajni postupak pregovaranja oko sklapanja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju EKI, te utvrđivanja datuma od kojeg je operator korisnik dužan plaćati naknadu. Operatori korisnici koji su nelegalno uvukli svoje kabele u kabelsku kanalizacionu mrežu ne snose nikakve sankcije za svoje protupravno postupanje, nego dapače, infrastrukturnog operatora se prisiljava na legalizaciju postojećeg stanja.

Prijedlogom Pravilnika čak se određuju i dodatne «pogodnosti» tj. ako neopravdano odbije urediti odnose sukladno odredbama Pravilnika, tek tada će «kazna» za operatora korisnika biti «*obračunavanje najma od datuma kada je infrastrukturni operator prvi puta pokrenuo postupak sređivanja postojećeg stanja kabela uvučenih bez prethodnog zaključenja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabela kanalizacione mreže*». Najgora kazna za operatora korisnika je izvlačenje kabela, a što će se dogoditi tek ako niti nakon što mu to HAKOM naloži, ne sklopi ugovor s infrastrukturnim operatorom.

Budući da su postupci sređivanja postojećeg stanja mogli biti pokrenuti tek kada je HAKOM donio o tome propise tj. krajem 2008. godine, za ranije razdoblje kada je infrastrukturni operator tražio da se sklopi ugovor i time legalizira nelegalno postavljene kabele, prema odredbama Pravilnika ne bi se mogla naplatiti naknada za pristup i korištenje kabela kanalizacione mreže. Iz toga proizlazi da bi za operatora korisnika koji je nelegalno uvukao svoje kabele u kabelsku kanalizacionu mrežu infrastrukturnog operatora, a potom je sklopio ugovor, obveza plaćanja naknade nastala od trenutka sklapanja ugovora.

Također, za operatore korisnike ne postoje nikakve sankcije koje bi ih prisiljavale na sanaciju stanja u kabelskoj kanalizacionoj mreži nastalog pri neovlaštenom ulasku, tj. za njega legalizacijom prestaje odgovornost za devastaciju kabela kanalizacione mreže i često puta onemogućavanje infrastrukturnom operatoru i drugim operatorima njezinog korištenja sukladno tehničkim normama i specifikacijama. Slijedom navedenog, zapravo je kažnjen infrastrukturni operator, a ne operator korisnik koji je nelegalno postavio svoje kabele.

Odredbe Pravilnika kojima se nameće obveza legalizacije nelegalno postavljenih kabela, stimuliraju operatore korisnike na nelegalni ulazak u kabelsku kanalizacionu mrežu jer će konačni rezultat njihovog nelegalnog ponašanja biti nametnuta obveza infrastrukturnom operatoru da mora takvo stanje prihvatiti i legalizirati ga. Takve odredbe protivne su odredbama ZEK, te općem stvarnopravnom i obveznopravnom uređenju i uvode nove standarde u ponašanju prema onim subjektima koji svjesno krše propise i nelegalno ulaze u tuđu imovinu. Time HAKOM pogoduje nezakonitim radnjama operatora koji su nelegalno ušli u kabelske zdence i kabelsku kanalizacionu mrežu infrastrukturnog operatora i njihovom stjecanju bez pravne osnove što je protivno hrvatskom pravnom poretku.

3) Posebno ističemo da tehnologija mikrocijevi i mikrocijevnih sustava koju uvodi Pravilnik predstavlja drugačiju koncepciju u planiranju, izgradnji i eksploataciji svjetlovodnih pristupnih mreža, nego kakva je do sada zastupljena. Postojeća kabelska kanalizaciona mreža nije planirana ni građena u skladu s tom koncepcijom, pa implementacija mikrocijevnog sustava u istu ne može biti svugdje primjenjiva kako se to nalaže Pravilnikom. Pogotovo to nije moguće na ovom stupnju zauzetosti postojećim bakrenim i svjetlovodnim kabelima.

Nadalje, punjenje kabela kanalizacione mreže cijevima manjeg promjera otežava mogućnost sanacije i zamjene postojećih kabela, poglavito bakrenih kabela većeg kapaciteta.

II) Posebni komentari na pojedine odredbe prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika

Članak 2.

U čl. 2. umjesto riječi «dodaje se novi stavak 2.» trebalo bi stajati «dodaje se nova točka 2.»

Članak 3.

U čl. 3. umjesto riječi «dosadašnji stavci 2.,...postaju stavci...» trebalo bi stajati «dosadašnje točke...postaju točke...».

Članak 6.

Odredbu čl.6. kojom se mijenja čl. 9. st. 5. smatramo neprihvatljivom te ju se predlaže brisati.

Obrazloženje

ZEK u čl. 30. st. 12. određuje da HAKOM pobliže svojim pravilnikom određuje *«temeljne sastavnice ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme»*.

Način na koji će infrastrukturni operator naknaditi troškove operatoru korisniku prelazi okvire određene čl. 30. st. 12. ZEK-a jer se takve odrednice ne mogu smatrati temeljnim sastavnicama ugovora (bitnim elementima ugovora), nego se time zadire u slobodu ugovaranja, te se ograničava pravo vlasništva, a također se ograničava poduzetničke i tržišne slobode, što su ustavom zaštićene vrijednosti. Pravilnikom se određuju modaliteti plaćanja tako da se nalaže refundiranje iznosa *«na način da za taj iznos umanju račun za najam po drugim ugovorima za zajedničko korištenje kabelaške kanalizacije»*, te ako se *«cjelokupni iznos ne može refundirati od najma za tekuću godinu, preostali iznos će se refundirati od sljedećeg računa i tako sve do konačnog refundiranja ukupnog troška»*.

Dakle, iz navedenog je vidljivo da se radi o prisilnoj kompenzaciji, te da su time ograničeni u slobodi ugovaranja i infrastrukturni operator, kao vlasnik kabelaške kanalizacije, ali i operator korisnik. Prisilna kompenzacija može biti određena samo zakonom, a nikako ne podzakonskim propisom.

Stoga smatramo da HAKOM može propisati samo bitne elemente ugovora, ali ne i modalitete plaćanja, pa se predlaže brisanje ove odredbe u cijelosti, čime bi se na sve što ugovorne strane ne uredi drugačije primijenile odredbe Zakona o obveznim odnosima.

Članak 7.

Sređivanje postojećeg stanja kabela uvučenih bez prethodnog zaključenja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabelaške kanalizacije

Stavak 1.

U st. 1. predložimo da se briše druga rečenica, te da st. 1. glasi:

«Agencija potiče zakonito zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, te sprječava ugrožavanje sigurnosti uporabe elektroničke komunikacijske mreže, cjelovitosti mreže i međusobnog djelovanja elektroničkih komunikacijskih usluga. U tu svrhu, ovim člankom propisuje se postupak sređivanja postojećeg stanja kabela uvučenih najkasnije do 31.12.2008. godine bez prethodnog sklapanja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabelaške kanalizacije. Svi kabele uvučeni nakon tog datuma bez prethodnog sklapanja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabelaške kanalizacije ne mogu biti predmet sređivanja postojećeg stanja, nego se na njih primjenjuju odredbe Pravilnika o uvjetima korištenja izgrađene kabelaške kanalizacije (čl. 4. do 9.), te će isti, ako nisu postavljeni u skladu tim odredbama, o čemu će uz suglasnost infrastrukturnog operatora odlučiti nadzornik Agencije, biti izvučeni iz kabelaške kanalizacije o trošku operatora korisnika, odnosno drugog subjekta koji ih je postavio. Operator korisnik, odnosno drugi subjekt koji je bez sklopljenog ugovora s infrastrukturnim operatorom uvukao svoje kabele u kabelašku kanalizaciju, snosit će sukladno općim propisima i sve troškove koje je imao infrastrukturni operator radi utvrđivanja kome pripadaju kabele, nastalu materijalnu štetu, kao i štetu što infrastrukturni operator nije za to vrijeme tako zauzeti prostor u kabelaškoj kanalizaciji mogao koristiti za vlastite potrebe ili ga dati temeljem ugovora na zajedničko korištenje drugim operatorima korisnicima ili trećima.»

Obrazloženje

Budući da je HAKOM-u prijavljeno više slučajeva nelegalnog uvlačenja kabela u kabelašku kanalizaciju nakon stupanja na snagu Pravilnika 2008. godine, pri čemu ne samo da nisu poštovane odredbe o prethodnom sklapanju ugovora, nego uopće nisu poštovane niti odredbe Pravilnika koje se odnose na obvezu postupanja po tehničkom rješenju i uvlačenje propisanih kombinacija cijevi malog promjera i mikrocijevi, smatramo da je potrebno izriječno navesti da se odredbe Pravilnika o sređivanju postojećeg stanja ne odnose na slučajeve koji su nastali nakon

stupanja Pravilnika na snagu 2008. godine. U protivnom dogodit će se da operatori korisnici i dalje neće poštovati odredbe Pravilnika i nelegalno će uvlačiti svoje kabele, a infrastrukturni operatori bit će obvezni legalizirati njihove nezakonite radnje. S obzirom da je HAKOM naveo da *«potiče zakonito zajedničko korištenje»* EKI, sve što je nastalo nakon stupanja na snagu Pravilnika ne može i ne smije biti predmet sređivanja postojećeg stanja. Sama sintagma *«postojeće stanje»* znači da je to ono stanje koje je postojalo u trenutku stupanja Pravilnika na snagu 2008. godine. Sve nakon toga više nije *«postojeće stanje»*, nego se radi o uvlačenjima kabela koja moraju biti u skladu s Pravilnikom. Stoga, onaj koji ne poštuje odredbe ZEK-a i Pravilnika, postupa protuzakonito i takvo njegovo ponašanje ne može biti predmet legalizacije, nego mora biti adekvatno sankcionirano, radi odvratanja tog operatora korisnika, ali i drugih od takvih radnji.

Također, nelegalnim uvlačenjem kabela bitno se smanjuje razina slobodnog prostora u kabelskoj kanalizaciji na štetu infrastrukturnog operatora i onih operatora korisnika koji uvlače kabele temeljem ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju EKI. Zbog toga bi pravilno rješenje trebalo biti da se nelegalno i nepropisno uvučene kabele nakon stupanja Pravilnika na snagu tj. 31.12.2008. godine smatra kabelima koje se izvlači iz kabelske kanalizacije bez provođenja postupka sređivanja postojećeg stanja. U suprotnom, odredbe Pravilnika o sređivanju postojećeg stanja idu na štetu onih koji su legalno postavljali kabele.

Ako se ne uvažavaju navedene činjenice, onda ovaj Pravilnik važi samo za infrastrukturne operatore i one operatore koji su legalno uvukli svoje kabele, ali ne i za operatore korisnike koji postupaju nezakonito, pa time ovaj Pravilnik postaje bespredmetan.

Budući da su značajni troškovi koje ima infrastrukturni operator radi izvida, izrade tehničke dokumentacije i drugi troškovi nastali zbog nelegalnog uvlačenja kabela, smatramo da takve troškove mora snositi onaj koji ih je svojim nezakonitim radnjama prouzročio te da ih sukladno općim propisima mora i naknaditi infrastrukturnom operatoru.

Stavak 2.

Stavak 2. je prihvatljiv samo pod uvjetom da se odnosi na stanje koje je nastalo prije 31.12. 2008. godine tj. ako se prihvati predloženi stavak 1.

Budući da je došlo do promjena Zakona o javnim cestama (NN 153/09), pa sada postoje i upravitelji javnih cesta koje su javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu RH, predlažemo da sintagma *«upravitelj općeg dobra»* glasi: *«upravitelj općeg ili javnog dobra»*.

Također predlažemo da se sintagma *«prethodno ishodio potvrdu o pravu puta»* zamijeni sintagmom *«stekao pravo puta sukladno odredbama Zakona o elektroničkim komunikacijama»*.

Obrazloženje

Infrastrukturni operator stekao je pravo puta sukladno čl. 27. ZEK u trenutku kada je dobio suglasnost upravitelja općeg dobra, odnosno vlasnika nekretnine, a potvrda o pravu puta samo je akt deklaratorne naravi. Također, ispunjenjem zakonskih pretpostavki iz čl. 28. st. 1. infrastrukturni operator stekao je pravo puta u trenutku stupanja na snagu ZEK, a ne u trenutku ishoda potvrde o pravu puta kao deklaratornog akta.

Stavak 5.

Predlažemo brisati stavak 5. u cijelosti.

Obrazloženje

Operatoru korisniku koji je nelegalno uvukao svoje kabele u kabelsku kanalizaciju infrastrukturnog operatora, pogodovalo bi se ako bi on trebao platiti najam slobodnog prostora u cijevima od trenutka kada ga je infrastrukturni operator prvi puta pozvao na sređivanje postojećeg stanja kabela. Postupak sređivanja postojećeg stanja utvrđen je od strane HAKOM-a tek 2008. godine, pa iz ovakve odredbe pravilnika proizlazi da za sve ranije razdoblje kada je operator korisnik bio pozvan od strane infrastrukturnog operatora na sklapanje ugovora i plaćanje najma/zakupa, infrastrukturni operator neće moći naplatiti korištenje svoje EKI. Ovakvo rješenje nije kazna za operatora korisnika nego je to kazna za infrastrukturnog operatora koji se primjenom ovakve odredbe Pravilnika ne bi mogao pozvati na opće propise i naplatiti stečeno bez pravne osnove, kao i nastalu štetu. Stoga predlažemo da se navedeno uredi na način kako smo predložili u st. 1. ovog članka tj. legalizirati se može samo one kabele koji su postavljeni do 31.12. 2008. godine i u to uz plaćanje naknade od trenutka kada su kabeli uvučeni, te plaćanja troškova koje je imao infrastrukturni operator zbog provođenja postupka sređivanja postojećeg stanja, kao i štete koju je pretrpio.

Stavak 6.

U st. 6. predlažemo brisati točke g), h) jer su to podaci koji su poslovna tajna i nisu relevantni za vođenje postupka sređivanja postojećeg stanja nelegalno uvučenih kabela (s napomenom da sve to može odnositi na kabele koji su uvučeni do stupanja na snagu Pravilnika 2008. godine.

Stavak 7.

Predlažemo brisati u cijelosti jer se radi o podacima koji su poslovna tajna i nisu relevantni za sređivanja postojećeg stanja nelegalno uvučenih kabela.

Stavak 8.

Predlažemo iza teksta: *«Agencija će temeljem zahtjeva iz stavka (4) ovog članka»* dodati sljedeće riječi: *« u roku od 15 dana od zaprimanja zahtjeva infrastrukturnog operatora»*.

Stavak 9 i stavak 10.

Predlažemo brisanje navedenih stavaka jer ne vidimo svrhu dostave kompletne dokumentacije HAKOM-u.

Stavak 11.

Predlažemo ispred teksta: *«Po završetku postupka»* staviti sljedeće riječi: *«U roku od 15 dana»*.

Stavak 12.

Predlažemo da se stavak 12. izmijeni tako da glasi:

«Ako i nakon provedenog postupka, sukladno odredbama ovog članka, ostanu kabele za koje nije prepoznat vlasnik i funkcionalnost, infrastrukturni operator predmetne trase ima pravo izvući navedene kabele najranije 30 dana od datuma završetka postupka prema stavku 11. ovog članka.»

Obrazloženje

Postupak sređivanja postojećeg stanja trebao bi rezultirati utvrđivanjem tko sve ima kabele u kabelskoj kanalizaciji i funkcionalnošću tih kabela. Zbog toga nije potrebno ponovo tražiti stručni nadzor da bi se *«opetovano prepoznavalo vlasništvo i funkcionalnost kabela»*. Smatramo da svaki onaj kabel za kojega nije utvrđeno čije je, treba smatrati nekorištenim kabelom kojeg se može izvući iz kabelske kanalizacije. U protivnom postupak se odugovlači na štetu infrastrukturnog operatora.

Stavak 13.

Predlažemo sljedeći tekst:

«Ako su poznati vlasnik i funkcionalnost kabela, a vlasnik kabela odbije sklopiti ugovor s infrastrukturnim operatorom, Agencija će, u roku od 15 dana od zaprimanja obavijesti od infrastrukturnog operatora o nesklapanju ugovora s operatorom korisnikom, obavijestiti krajnje korisnike na tom kabelu o nužnosti migracije nekom drugom operatoru u roku od 30 dana od datuma obavijesti Agencije.»

Stavak 14.

Iz navedenog stavka nije jasno koji su to troškovi postupka koji će biti određeni sukladno odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Svi troškovi koje ima infrastrukturni operator a odnose se na utvrđivanje čiji su kabele, pozivanje operatora na sklapanje ugovora, pripremanje dokumentacije, šteta koju trpi zbog nelegalno i nepropisno uvučenih kabela, te troškovi postupka kojeg vodi HAKOM moraju teretiti onoga tko je doveo do takvog stanja, a ne infrastrukturnog operatora kao vlasnika kabelske kanalizacije.

Stavak 15.

Stavak 15. je suvišan jer smatramo da samo infrastrukturni operator kao vlasnik infrastrukture može pokrenuti postupak sređivanja stanja. Međutim, operator korisnik, kao i svaka pravna ili fizička osoba koja je uvukla kabel bez prethodno sklopljenog ugovora mora se obratiti infrastrukturnom operatoru radi sklapanja ugovora.

Još jednom naglašavamo da se postupak sređivanja može odnositi samo na one kabele koji su uvučeni prije stupanja Pravilnika na snagu krajem 2008. godine. Ako bi HAKOM ostavio mogućnost šire primjene odredaba o sređivanju postojećeg stanja tj. ako netko u budućnosti (nakon 2008. godine) uvuče kabel u tuđu kabelsku kanalizaciju, pa tvrdi da je postavio svoj kabel ranije, a HAKOM to legalizira u postupku sređivanja postojećeg stanja, tada se nikada neće stati na kraj nelegalnom uvlačenju kabela. U tom slučaju primjena ovog Pravilnika postat će potpuno besmislena.

Mišljenja smo da bi HAKOM morao poduzeti mjere protiv svakog operatora koji je nakon stupanja na snagu ZEK-a, a pogotovo nakon stupanja na snagu Pravilnika 2008. godine, bez valjane pravne osnove uvlačio, odnosno koji će uvlačiti svoje kabele u tuđu kabelsku kanalizaciju, a što bi moralo biti vidljivo u odredbama ovog Pravilnika o sređivanju postojećeg stanja.

Iako je Pravilnik u praksi gotovo godinu i pol dana, negativna praksa nelegalnih ulazaka u kabelske zdence i kabelsku kanalizaciju se nastavila. Slučajevi koji su otkriveni prijavljivani su HAKOM-u s dokumentacijom koja ukazuje kada se nelegalni ulazak dogodio (policijski zapisnici), međutim HAKOM nije do sada poduzeo mjere niti protiv jednog operatora korisnika koji se tako ponašao, iako je u članku 9. stavku 16. važećeg Pravilnika jasno propisano da će se svako neovlašteno uvlačenje kabela u kabelsku kanalizaciju smatrati ugrožavanjem sigurnosti uporabe elektroničke komunikacijske mreže te će biti kažnjivo sukladno ZEK-u. Naprotiv, HAKOM je takve operatore upućivao da sklope ugovor s infrastrukturnim operatorom čime se i dalje pogoduje nezakonitim radnjama operatora korisnika, a infrastrukturnog operatora se prisiljava na sklapanje ugovora kojim bi se takvo stanje legaliziralo.

III) Prijedlog izmjena i dopuna odredaba Pravilnika koje smatramo da bi trebalo unijeti u Pravilnik osim već navedenog pod točkama I. i II.

U čl. 1. st. 4. važećeg Pravilnika predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«Odredbe ovog pravilnika se moraju primjenjivati kao temeljni zahtjevi za elektroničku komunikacijsku mrežu i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu prigodom planiranja, projektiranja, proizvodnje, gradnje, održavanja i upotrebljavanja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme kojoj se mora omogućiti pristup i zajedničko korištenje temeljem čl. 30. st. 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama.»

U čl. 4. st. 2. iza druge rečenice predlažemo dodati rečenicu:

«Ako infrastrukturni operator ima izrađenu projektnu dokumentaciju i odobren budžet u tekućoj godini ili mu je projektna dokumentacija dostavljena od operatora korisnika, ili su radovi po tim projektima u tijeku, prostor u cijevima koji je planiran za polaganje kabela po tim projektima smatra se zauzetim.»

Obrazloženje

Navedenu izmjenu smatramo nužnom da bi se moglo planirati korištenje EKI barem u okviru jedne poslovne godine. U protivnom infrastrukturni operator nema mogućnosti zadržati slobodni prostor u cijevima za svoje potrebe ili za potrebe operatora korisnika koji su već postavili zahtjev za zajedničko korištenje EKI.

U čl. 4. st. 3. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(3) Neophodni servisni prostor za održavanje postojećih kapaciteta je slobodni prostor koji je dostatan za uvlačenje kabela 50% većeg promjera od kabela najvećeg promjera korištenog na razmatranom dijelu kabelske kanalizacije.»

U čl. 4. st. 12. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(12) Nije dopušteno izravno uvlačenje svjetlovodnog kabela kapaciteta manjeg od 96 niti u cijev velikog promjera, već se prethodno mora instalirati zaštitna cijev malog promjera ili mikrocijev ako operator koristi tehnologiju mikrokabela. Svaki takav kabel se mora nalaziti u svojoj cijevi ili mikrocijevi. Time se postiže maksimalna fleksibilnost u sustavu, glede održavanja i zaštite instaliranih kabela. Izuzetak od ovog pravila mogu biti kabeli uvučeni prije stupanja na snagu ovog pravilnika tj. do 31.12.2008. godine.»

U čl. 4. st. 13. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(13) Postojeći slobodan prostor u cijevima velikog promjera treba koristiti tako da se isti popunjava sa cijevima malog promjera, istog ili različitih promjera koje mogu, ali i ne moraju biti istovremeno uvučene u cijev velikog promjera. Dopušteno je korištenje sljedećih cijevi malog promjera: PE20, PE25, PE32 i PE40.»

U čl. 4. st. 15. predlažemo iza riječi: «cijev velikog promjera» dodati riječi: «110 mm».

U tablici 2, red. br. 4. pod kombinacija cijevi s kojom se popunjava slobodni prostor predlažemo da se oznake «PE20 +2xPE16/12», zamijene oznakama «PE20 +2xMC16/12».

U čl. 4. st. 16. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(16) Ako je cijev velikog promjera zauzeta s dva ili više kabela, a u sustavu kabelaške kanalizacije ne postoji prikladniji slobodni prostor za korištenje, tada se slobodni prostor za uvlačenje optičkih kabela kapaciteta manjeg od 96 niti, iskorištava uvlačenjem jedne ili najviše dvije cijevi malog promjera ili većeg broja mikrocijevi veličine koja omogućuje maksimalno iskorištavanje slobodnog prostora.»

U čl. 4. st. 17. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(17) U slobodni prostor koji je obuhvaćen tehničkim rješenjem ako postoje zahtjevi i drugih operatora uvlače se istovremeno predviđene kombinacije cijevi radi djelotvornog korištenja raspoloživog prostora. Operatori za koje je izrađeno tehničko rješenje su u obvezi u cijelosti snositi troškove realizacije tehničkog rješenja (izvlačenje nekorištenog kabela, uvlačenje cijevi, popravak ili proširenja kabelaške kanalizacije i slično), a međusobni obračun tih troškova i cijene zajedničkog korištenja određene su ugovorom iz članka 9. ovog pravilnika, između infrastrukturnog operatora i operatora korisnika.»

U čl. 4. st. 13. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(20) Slobodni prostor u cijevima malog promjera višestruko se koristiti na način da se isti popunjava s jednom ili više mikrocijevi odgovarajućeg promjera.

Iznimno u postojećim priključcima za stambene i/ili poslovne građevine izvedenim s jednom cijevi malog promjera dozvoljeno je uz već postojeći kabel uvući i dodatni kabel.»

U čl. 4. st. 23. predlažemo izmijeniti tako da glasi:

«(23) Ako na djelu trase izgrađene kabelaške kanalizacije postoji samo jedna cijev promjera 50 mm ili 40 mm, (PE50 ili PE 40), te ako se u njoj već nalazi kabel, smatra se da na tom dijelu nema slobodnog prostora, pa se za svako polaganje dodatnog kabela operatora korisnika može proširiti kabelašku kanalizaciju u skladu s tehničkim rješenjem.»

U čl. 4. predlažemo dodati novi stavak 24. koji glasi:

«(24) U slučaju kad je trasa kabelaške kanalizacije izgrađena s dvije cijevi promjera 50 mm ili 40 mm (2xPE50 ili 2xPE40), a u jednoj se nalazi kabel, dok je druga cijev prazna, mora biti u svakom trenutku omogućena nesmetana zamjena postojećeg kabela odgovarajućim kabelom najmanje istog promjera koristeći za to predviđenu drugu praznu cijev u skladu s člankom 4. stavak 3. ovog Pravilnika.»

U čl. 5. st. 2. riječi «radnog pritiska 600 kPas (6 bara)», zamjenjuju se riječima: «radnog pritiska 1000 kPas (10 bara)».

U čl. 7. st. 7. tablica br. 9 mijenja se i glasi:

«Tablica 9

Kapacitet kabela**	Vanjski promjer kabela (mm)	Tip cijevi (max. vanjski promjer u mm)
do 24 niti	≤8,0	MC 16/12* (16) / PE 20 (20)
od 24 do 48 niti	≤11,5	PE 25 (25)
od 48 do 96 niti	≤13,5	PE 32 (32)

od 96 i više niti	Veći od 13,5	PE 40(40) / PE 50(50) ili direktno u cijev velikog promjera
-------------------	--------------	---

* MC=mikrocijev

**Kapacitet kabela – dane su orijentacijske vrijednosti za definirani promjer»

U čl. 7. st. 8. u tablici broj 10. iza riječi: «Kapacitet mikrokabela», dodaju se dvije zvjezdice «**», a u objašnjenju tablice pod «**» upisuje se pojašnjenje: «**Kapacitet mikrokabela – dane su orijentacijske vrijednosti za definirani promjer».

U čl. 8. predlažemo brisanje st. 4.

U čl. 8. dodaje se novi stavak koji glasi:

«Svi uvučeni kabele i cijevi malog promjera koji su ranije uvučeni ili se uvlače po tehničkim rješenjima moraju biti dokumentirani a dokumentacija predana infrastrukturnom operatoru u obliku (formatu) koji će definirati infrastrukturni operator kako bi se ista uz što manji trošak priključila postojećoj dokumentaciji o predmetnoj EKI koju vodi infrastrukturni operator.»

Obrazloženje

Ovo je potrebno radi efikasnijeg upravljanja (gospodarenja) sa postojećom EKI, a nedostavljanje podataka o promjenama u EKI koju naprave operatori korisnici ili drugi korisnici trebalo bi sankcionirati sukladno odredbama ZEK.

U čl. 9. st. 2. brojku predlažemo brojku: «15», zamijeniti brojkom: «30», a u st. 3. brojku: «30», zamijeniti brojkom: «45».

U čl. 9. st. 4. točku h) predlažemo da glasi: «procjena troškova».

U čl. 9. st. 5. predlažemo brisati.

U čl. 9. dosadašnji st. 6. postaje st. 5. i predlažemo da glasi:

«(5)Troškovi izrade tehničkog rješenja, materijala, radova, stručnog nadzora i ostalog potrebnog za instalaciju kabela operatora korisnika po tehničkom rješenju snosi operator korisnik.»

U čl. 9. dosadašnji st. 7. postaje st. 6.

U čl. 9. predlažemo brisanje st. 8. i st. 9.

U čl. 9. dosadašnji st. 10. postaje st. 7. i glasi:

«(7) Tehničko rješenje, prihvaćeno od strane infrastrukturnog operatora i operatora korisnika, mora sadržavati i popunjeni troškovnik materijala i radova iz stavaka 4. točka g. ovog članka po načelu «ključ u ruke», s tržišno uvjetovanim cijenama (jediničnim i ukupnom).»

Obrazloženje

Dosadašnja praksa primjene Pravilnika ukazala je na nužnost promjene gore navedenih odredaba Pravilnika, pa stoga smatramo da treba ih treba prilagoditi realnim mogućnostima.